

[Ministeren for handel, industri og søfart.]

pedes yderligere ved, at der umiddelbart inden devalueringen i forbindelse med indgåelsen af langtidskontrakter fandt en nedsettelse sted af priserne for landbrugseksporten til England.

Hensigten med devalueringen af sterling og andre europæiske valutaer var at styrke de pågældende landes konkurrenceevne overfor dollarområdet. De ventede forskydninger i den internationale handel er stort set indtruffet med det resultat, at der har fundet en forøgelse sted af Europas guld- og dollarreserver. Forbedringen har været særlig kraftig for sterlingområdet, bl. a. som følge af at devalueringen har stimuleret eksporten til dollarmarkederne fra de råvareproducerende britiske besiddelser i Sydøstasien. Foruden devalueringen har den amerikanske konjunkturopgang i indeværende år medvirket til forbedringerne af Europas dollarbalance, selvom det må tilføjes, at denne konjunkturopgang også har ført til stigende råvarepriser, således at devalueringen ikke førte til prisnedgang på det amerikanske marked. Samtidig har den stigende aktivitet i USA imidlertid forplantet sig til andre lande dels ved større amerikanske indkøb, dels ved at amerikanske prisstigninger er slået igennem i andre lande. I samme grad som disse prisstigninger i forbindelse med produktionen til militære formål måtte medføre tendenser til inflation i Vesteuropa, vil muligheden for at fastholde den opnåede forbedring i Vesteuropas betalingsbalance overfor den øvrige verden svækkes.

De internationale prisstigninger efter devalueringen havde næppe udtømt deres virkning, førend fornyede prisstigninger satte ind i forbindelse med Koreakrigen og de forøgede rustningsudgifter. Straks efter krigens udbrud steg råvarepriserne betydeligt. Tempoet i prisstigningerne har ganske vist været aftagende siden begyndelsen af september, og for visse varer har priserne vist nogen tilbagegang, men større almindelige prisfald kan vist desværre næppe anses for sandsynlige, medmindre en almindelig international politisk afspænding finder sted. De betydelige rustningsudgifter, navnlig i USA og England, kan næppe undgå også fremover at virke stimulerende på priserne, når de afholdes på et tidspunkt, hvor man i forvejen i de pågældende lande er inde i en periode med høj økonomisk aktivitet.

Prisudviklingen på grund af devalueringen, den amerikanske konjunktur, Koreakrigen og den dermed følgende oprustning har for Danmarks vedkommende været karakteriseret af en stadig forringelse af bytte-

forholdet overfor udlandet. Importpristallet er fra august 1949 til august 1950 steget fra 285 til 340, medens eksportpristallet i samme periode er faldet fra 308 til 290. Bytteforholdet overfor udlandet er med andre ord — som tidligere ofte fremhævet — blevet forringet med godt 20 pct. Det betyder et årligt valutatab på mere end 800 mill. kr., og denne forringelse er naturligvis af afgørende betydning for vore nuværende valutamæssige vanskeligheder.

Desværre synes udsigterne til en snarlig bedring på dette område yderst ringe. De nylig førte forhandlinger om prisen for smøreliverancerne til England er foreløbig endt uden gunstigt resultat. Jeg fremhæver ordet *foreløbig*, for jeg kan ikke forestille mig, at det sidste ord skulle være sagt i denne sag. Vi kan ikke nøjes med at tage Englands vægning ved at yde en prisforhøjelse til efterretning, når priserne på vore importvarer — også på landbrugets foderstoffer — er steget så stærkt, som tilfældet er. Der er jo her ikke bare tale om et spørgsmål, som berører landbrugets indtægtsforhold, men også i allerhøjeste grad om et afgørende spørgsmål i sammenhæng med hele vort bytteforhold overfor udlandet, og det har virket overraskende på den danske befolkning, at man tilsyneladende i England har villet bortse herfra. Der kan iøvrigt være grund til at anføre, at man fremover må regne med en yderligere forringelse af bytteforholdet, dels fordi rustningskonjunkturer endnu ikke har afsat sine fulde virkninger på verdensmarkedet, dels fordi den danske import i de kommende måneder i stor udstrækning vil være påvirket af kontrakter afsluttet før Koreakrigens begyndelse, således at de seneste prisstigninger formentlig først vil manifestere sig i importen i 1951.

Med hensyn til udviklingen i den forløbne del af indeværende år kan der iøvrigt være anledning til påny at pege på nogle af de særlige forhold, der — udover bytteforholdets forringelse — har påvirket vor valutastilling ugunstigt. Det er fra tidligere drøftelser kendt, at de metoder, der har været anvendt i det europæiske økonomiske samarbejde, har været ugunstige for Danmark og på grund af vort lands særlige erhvervmæssige struktur har måttet forekomme os ensidige. Danmark, der har Europas laveste toldniveau, giver frit løb for import af de varer, der sættes på friliste, medens andre lande fortsat lægger importen af frilistevarer hindringer i vejen ved høje toldsatser. Danmarks store landbrugseksport har praktisk talt ikke haft fordel af liberaliseringen. Også ved selve udvælgelsen af de varer, der omfat-